

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29.08.2002, sp. zn. 7 Tdo 580/2002, ECLI:CZ:NS:2002:7.TDO.580.2002.1

Číslo: 29/2003

Právní věta:

Škodou způsobenou trestným činem pojistného podvodu podle § 250a tr. zák. je částka, která se rovná rozdílu mezi skutečně poskytnutým pojistným plněním na straně jedné a pojistným plněním, které by náleželo, kdyby pachatel neuvedl nepravdivé nebo hrubě zkreslené údaje nebo nezamlčel podstatné údaje při uplatnění nároku na pojistné plnění, na straně druhé. Za škodu nelze bez dalšího považovat celou výši poskytnutého pojistného plnění, je-li zřejmé, že k pojistné události došlo a že nárok na pojistné plnění vznikl, byť v nižší částce, než jakou pachatel vylákal.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 29.08.2002

Spisová značka: 7 Tdo 580/2002

Číslo rozhodnutí: 29

Číslo sešitu: 5

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Pojistný podvod, Škoda

Předpisy: § 250a tr. zák.

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Nejvyšší soud k dovolání obviněného L. K. zrušil rozsudek Krajského soudu v Ostravě ze dne 10. 5. 2002 sp. zn. 7 To 213/2002 a rozsudek Okresního soudu ve Frýdku-Místku ze dne 8. 3. 2002 sp. zn. 6 T 224/2001 a Okresnímu soudu ve Frýdku-Místku přikázal, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

Z odůvodnění:

Rozsudkem Okresního soudu ve Frýdku-Místku ze dne 8. 3. 2002, sp. zn. 6 T 224/2001 byl obviněný L. K. uznán vinným trestným činem pojistného podvodu podle § 250a odst. 1, 3 tr. zák. a odsouzen podle § 250a odst. 3 tr. zák. k trestu odnětí svobody na dva roky, jehož výkon byl podle § 58 odst. 1 tr. zák. podmíněně odložen na zkušební dobu stanovenou podle § 59 odst. 1 tr. zák. na čtyři roky, a podle § 53 odst. 1 tr. zák. k peněžitému trestu ve výši 100 000 Kč s náhradním trestem odnětí svobody stanoveným podle § 54 odst. 3 tr. zák. na jeden rok. Podle § 228 odst. 1 tr. ř. byla obviněnému uložena povinnost zaplatit P. částku 252 936 Kč.

Proti rozsudku Okresního soudu ve Frýdku-Místku podal obviněný odvolání, o němž rozhodl Krajský soud v Ostravě rozsudkem ze dne 10. 5. 2002 sp. zn. 7 To 213/2002 tak, že podle § 258 odst. 1 písm. e), odst. 2 tr. ř. zrušil v rozsudku Okresního soudu ve Frýdku-Místku celý výrok o trestu a podle § 259 odst. 3 tr. ř. sám obviněnému uložil podle § 250a odst. 3 tr. zák. trest odnětí svobody na osmáct měsíců, jehož výkon podle § 58 odst. 1 tr. zák. podmíněně odložil na zkušební dobu stanovenou podle § 59 odst. 1 tr. zák. na tři roky, a podle § 53 odst. 1 tr. zák. peněžitý trest ve výši 50 000 Kč s náhradním trestem odnětí svobody stanoveným podle § 54 odst. 3 tr. zák. na čtyři měsíce.

Obviněný L. K. podal prostřednictvím obhájce v zákonné lhůtě dovolání proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě. Tento rozsudek napadl v celém rozsahu. Dovolání podal z důvodu uvedeného v § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. Namítl, že se soud omezil pouze na to, aby vyvrátil průběh pojistné události, jak ho popsal obviněný v oznámení pojistné události, a dodal, že z toho nevyplývá, že by se dopustil trestného činu pojišťovacího podvodu. Zdůraznil, že pojišťovně uvedl všechny informace, které byly relevantní pro pojistné plnění, s tím, že podstatný byl rozsah vzniklé škody a nikoli samotný popis průběhu nehody. Dále vytkl, že soudy nesprávně považovaly za škodu způsobenou trestným činem celou částku, kterou pojišťovna vyplatila ve formě pojistného plnění, a poukázal na to, že o škodě bylo možné uvažovat jen ve vztahu k případnému rozdílu mezi celým poskytnutým pojistným plněním a pojistným plněním, které by pojišťovna poskytla i za nepříznivějších podmínek předpokládaných pojistnou smlouvou. V závěru dovolání obviněný navrhl, aby Nejvyšší soud zrušil napadený rozsudek a aby přikázal nové projednání a rozhodnutí věci nebo ho sám zprostil obžaloby.

Nejvyšší soud přezkoumal podle § 265i odst. 3, 4 tr. ř. napadený rozsudek a předcházející řízení a shledal, že dovolání je důvodné.

Jako trestný čin pojistného podvodu podle § 250a odst. 1, 3 tr. zák. oba soudy posoudily skutek spočívající podle zjištění Okresního soudu ve Frýdku-Místku v podstatě v tom, že obviněný dne 29. 12. 2000 v T. u tehdejší pojišťovny Č. v oznámení pojistné události uvedl, že dne 13. 12. 2000 v době kolem 21.00 hodin v G., na místní komunikaci ve směru od Ř. na T. v křižovatce u prodejny potravin havaroval s osobním vozidlem zn. Škoda Octavia tak, že ve snaze vyhnout se srážce s neznámým cyklistou strhl vozidlo vlevo, narazil do svodidel a způsobil tak na svém vozidle škodu 318 126 Kč, přestože k takto popsané dopravní nehodě nedošlo, a vzhledem k tomuto oznámení bylo dne 30. 1. 2001 na základě smlouvy o havarijním pojištění vyplaceno pojistné plnění ve výši 252 936 Kč, které bylo po odpočtu dlužného pojistného ve výši 23 239 Kč poukázáno na účet obchodní společnosti, která provedla opravu vozidla. Podle těchto zjištění obviněný způsobil škodu ve výši 252 936 Kč pojišťovně Č.

Takto zjištěným skutkem považovaly oba soudy za naplněné znaky trestného činu pojistného podvodu podle § 250a odst. 1, 3 tr. zák., které jsou vyjádřeny tím, že obviněný při uplatnění nároku na plnění z pojistné smlouvy uvedl nepravdivé údaje a způsobil tak na cizím majetku škodu nikoli malou.

Zákonné znaky trestného činu pojistného podvodu podle § 250a odst. 1 tr. zák. byly naplněny touto částí zjištěného skutku, která spočívala v tom, že obviněný v oznámení pojistné události uvedl nepravdivé údaje o dopravní nehodě. V této souvislosti považuje Nejvyšší soud za nutné poznamenat, že nijak nepřihlížel k té části dovolání, v níž obviněný vznášel výhrady proti zjištění, že k takto popsané dopravní nehodě nedošlo, a proti tomu, jak soudy hodnotily důkazy, které se staly podkladem tohoto zjištění. V rámci dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. totiž lze namítat jen nesprávnost právní kvalifikace skutku zjištěného soudem, ale nelze namítat nesprávnost skutkových zjištění či hodnocení důkazů. Proto Nejvyšší soud přihlížel jen k těm námitkám, které měly vztah k právní kvalifikaci zjištěného skutku. Tyto námitky jsou relevantní ve vztahu ke kvalifikaci podle § 250a odst. 3 tr. zák., tj. ve vztahu k otázce, zda zjištěným skutkem byl naplněn také zákonný znak způsobení škody na cizím majetku, a to škody nikoli malé.

Předpokladem toho, aby celá částka 252 936 Kč mohla být posouzena jako škoda na majetku pojišťovny, by bylo zjištění, že pojišťovna poskytla v této části pojistné plnění na náhradu škody, která ve skutečnosti vůbec nevznikla. O tento případ ovšem v posuzované věci nejde. Zjištění Okresního soudu ve Frýdku-Místku, že „k takto popsané dopravní nehodě nedošlo“, evidentně nemá ten význam, že by na vozidle obviněného nevznikla žádná škoda a že by tedy pojišťovna nahradila neexistující škodu, resp. že by vůbec nedošlo k pojistné události, tj. k dopravní nehodě. Citované zjištění má v souvislostech posuzovaného případu ten význam, že k dopravní nehodě došlo jinak, než jak ji obviněný popsal v oznámení pojistné události. Z takového zjištění ale nutně ještě nevyplývá, že pojistné plnění poskytnuté pojišťovnou bylo neopodstatněné v tom smyslu, že by jím byla kryta náhrada neexistující škody. Odlišný způsob vzniku škody totiž nemusí nezbytně znamenat, že by pojišťovna neposkytla pojistné plnění na náhradu škody. Sám Okresní soud ve Frýdku-Místku ostatně ve svém rozsudku výslovně z výpovědi svědka JUDr. J. B. zjistil, že plněno by bylo i v případě, že by řidič havaroval na jiném místě.

Pro úplnost pokládá Nejvyšší soud za vhodné konstatovat, že podle pojistných podmínek je určitý okruh důvodů, z nichž pojišťovna může v rámci náhrady škody, která skutečně vznikla, krátit rozsah pojistného plnění. Pachatel trestného činu pojistného podvodu podle § 250a odst. 1 tr. zák. tedy může svým jednáním, které spočívá v uvedení nepravdivých údajů při uplatnění nároku na plnění z pojistné smlouvy, dosáhnout toho, že pojišťovna poskytne pojistné plnění v celém rozsahu, ačkoli ve skutečnosti tu je důvod k jeho zkrácení. Škodou způsobenou trestným činem pak je částka, která se rovná rozdílu mezi skutečně poskytnutým pojistným plněním na straně jedné a pojistným plněním, které by náleželo s přihlédnutím k jeho důvodnému zkrácení, na straně druhé.

Z toho je zřejmé, že soudy nesprávně kvalifikovaly zjištěný skutkový stav, pokud za škodu způsobenou trestným činem pokládaly částku 252 936 Kč odpovídající pojistnému plnění ze strany pojišťovny, neboť samotné zjištění, že obviněný uvedl nepravdivé údaje o průběhu pojistné události, neznamená, že k žádné pojistné události nedošlo a že pojistné plnění bylo v celém rozsahu neoprávněné. Proto nemůže obstát právní kvalifikace skutku podle § 250a odst. 3 tr. zák. V důsledku toho nemůže obstát ani výrok o trestu a výrok o náhradě škody.

Nejvyšší soud z těchto důvodů zrušil napadený rozsudek Krajského soudu v Ostravě i předcházející rozsudek Okresního soudu ve Frýdku-Místku. Zrušil také všechna další obsahově navazující rozhodnutí, která zrušením obou rozsudků pozbyla podkladu. Nejvyšší soud přikázal Okresnímu soudu ve Frýdku-Místku, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.